

V ŽIVOT A PRÁCE

ZÁKLADNÍ
INFORMACE

OBSAH:

ÚVOD	3
POBYT NA ÚZEMÍ ČR	4
ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ	8
BĚŽNÝ ŽIVOT A CENY	9
DESATERO ZAMĚSTNAVATELE	13
ZAMĚSTNANEC A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI ...	14
KONTAKTY	16

ÚVOD

V této malé brožuře bychom Vám rádi poskytlí několik základních informací pro první orientaci na trhu práce v České republice.

Následující stránky podávají praktické rady zejména Vám, budoucím zaměstnancům. Zkušenosti některých osob, přicházejících z ciziny do ČR za prací ukazují, že je třeba také varovat před některými negativními praktikami. Je zcela zbytečné pracovat načerno, bez pojištění a riskovat tak svou budoucnost, případně i ohrožovat život.

Od svého zaměstnavatele určitě očekáváte lidské jednání, ale také od Vás se na trhu práce očekávají určité povinnosti a dodržování povinností stanovených právními předpisy, tak pravidel společenského chování. Touto brožurou Vás s nimi chceme seznámit a věříme, že jejich dodržováním předejdete možným budoucím problémům a nedorozuměním.

Na Vašem novém pracovišti a v nových podmínkách Vám přejeme mnoho úspěchů v pracovním i osobním životě.

POBYT NA ÚZEMÍ ČR

Pobyt cizinců na území ČR upravuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Tento zákon člení cizince na občany EU a jejich rodinné příslušníky (stejný režim je uplatňován vůči občanům Evropského hospodářského prostoru a jejich rodinným příslušníkům – tj. občanům Norska, Islandu, Lichtenštejnska a dále občanům Švýcarska a jejich rodinným příslušníkům) a na ostatní cizince ze třetích zemí. Pobyt cizinců na území ČR se dále řídí právními předpisy EU/ES.

Ministerstvo vnitra je odpovědné za agendu dlouhodobých pobytů a dlouhodobých víz. Od května 2011 se v ČR vydávají průkazy o povolení k pobytu obsahující tzv. biometrické údaje (zobrazení obličeje a otisky prstů snímané prostřednictvím speciálního technického zařízení), což přináší řadu změn pro občany třetích zemí pobývající v ČR – netýká se občanů EU ani jejich rodinných příslušníků. Nevztahuje se ani na občany třetích zemí pobývající v ČR na základě dlouhodobého víza a nežádající o vydání povolení k dlouhodobému či trvalému pobytu.

Podrobné informace a změny sledujte na příslušných internetových stránkách www.mvcr.cz/cizinci.

Občané států EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska

Na tyto občany se vztahuje právo volného pohybu osob. Mohou vstupovat a pobývat na území ČR bez zvláštních omezení, a to na základě platného cestovního dokladu nebo průkazu totožnosti. Je nutno splnit pouze ohlašovací povinnost.

- Hlášení místa pobytu na území ČR – pobyt delší než 30 dnů – nahlásit odboru cizinecké policie (do 30 dnů ode dne vstupu na území).
- Potvrzení o přechodném pobytu – při plánovaném přechodném pobytu delším než 3 měsíce (není povinné). Žádost podat na regionálním pracovišti Ministerstva vnitra ČR.

OBČANÉ MIMO EU (TŘETÍ ZEMĚ) – TYPY POBYTŮ

Krátkodobý pobyt (maximálně 3 měsíce)

- bez víza
- letištní vízum
- tranzitní vízum
- vízum do 90 dnů (tzv. turistické)

Dlouhodobý pobyt

- vízum nad 90 dnů – 1 rok (za účelem zaměstnání / podnikání, lze prodlužovat – max. doba 1 rok)
- povolení k dlouhodobému pobytu (za účelem zaměstnání / podnikání, doba platnosti 6 měsíců – 1 rok, u podnikání 2 roky, lze prodlužovat max. na dobu stanovenou v prvním povolení k dlouhodobému pobytu, účel pobytu trvá)
- výjezdní příkaz (při ukončení legálního pobytu cizince na území ČR a do 60 dnů je nutné vycestovat)

Trvalý pobyt

- trvalé pobyty bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území ČR
- trvalé pobyty za podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území ČR

- trvalé pobyty na území ČR po ukončení azylového řízení

Zelená karta

Zelená karta je povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání na území České republiky ve zvláštních případech. Cizinec, který má zelenou kartu vydanou na konkrétní pracovní místo, je oprávněn: pobývat na území České republiky a pracovat na pracovním místě, na které byla zelená karta vydána. Místa určená pro držitele zelených karet lze najít v registru míst na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (www.mpsv.cz). Zelená karta je určena pro cizince, občany z vyjmenovaných zemí, které nejsou členy Evropské unie.

- typ A – pro kvalifikované pracovníky s vysokoškolským vzděláním
- typ B – pro pracovníky na pracovních pozicích minimálně s požadavkem vyučen
- typ C – pro ostatní pracovníky

Modrá karta

Modrá karta je povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci. Cizinec, který má modrou kartu, je oprávněn pobývat na území České republiky a pracovat na pracovním místě, na které byla modrá karta vydána, a případně toto místo za definovaných podmínek změnit. Modrá karta usnadní přístup na trh práce cizincům, kteří mají vyšší kvalifikaci, po které je v České republice poptávka. Modrá karta je určena pro cizince ze zemí, které nejsou členy Evropské unie.

NÁLEŽITOSTI PRO POBYTY CIZINCŮ MIMO EU V ČR

Žádost o potvrzení o krátkodobý pobyt

- cestovní doklad
- 2x fotografie (pouze při změně podoby)
- doklad o zajištění ubytování
- doklad, že na území ČR pobývá společně s občanem EU
- doklad o zdravotním pojištění

Žádost o dlouhodobý pobyt

1. za účelem podnikání:

- cestovní doklad
- prostředky k pobytu na území ČR
- 2x fotografie
- potvrzení o stavu daňových nedoplatků z finančního úřadu
- potvrzení okresní správy sociálního zabezpečení
- živnostenský list nebo koncesní listina
- doklad o zajištění ubytování (smlouva nebo potvrzení)
- doklad o cestovním zdravotním pojištění

2. za účelem zaměstnání:

- cestovní doklad
- rozhodnutí úřadu práce o povolení k zaměstnání
- 2x fotografie
- doklad o zajištění ubytování (smlouva nebo potvrzení)

Žádost o trvalý pobyt

- cestovní doklad
- 2x fotografie
- doklad potvrzující splnění podmínky 5 let nepřetržitého přechodného pobytu
- doklad o zajištění ubytování (smlouva nebo potvrzení)
- doklad o zkoušce z českého jazyka
- výpis z rejstříku trestů domovského státu – na vyžádání (u osob starších 15 let)

Žádost o prodloužení trvalého pobyt

- cestovní doklad
- 2x fotografie (pouze při změně podoby)

Podrobnější informace získáte na pracovištích Ministerstva vnitra a Cizinecké policie ČR.

ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ

Občané ze třetích zemí mohou být přijati do zaměstnání a zaměstnávání jen tehdy, mají-li platné povolení k zaměstnání a platné povolení k pobytu na území České republiky nebo jsou držiteli zelené nebo modré karty, pokud zákon o zaměstnanosti nestanoví jinak. Dále je třeba mít uzavřenou pracovní smlouvu, dohodu o pracovní činnosti nebo dohodu o provedení práce a být přihlášen k platbě sociálního a zdravotního pojištění. Žádost o povolení k zaměstnání se podává na Úřadu práce podle místa výkonu práce před začátkem pracovní činnosti v ČR.

Žádost o povolení k zaměstnání

Předkládáte:

- písemnou žádost o povolení k zaměstnání pro jednotlivce
- platný pas nebo fotokopii platného pasu
- vyjádření zaměstnavatele, že cizince zaměstná
- notářsky ověřená kopie dokladu o profesní způsobilosti pro obor, ve kterém budete v ČR pracovat (výuční list, maturitní vysvědčení, diplom VŠ)
- zdravotní průkaz, budete-li pracovat ve zdravotnictví, pohostinství, potravinářství a oborech, které to vyžadují
- správný poplatek (obvykle kolek) v hodnotě 500 Kč
- písemnou plnou moc v případě podání žádosti v zastoupení

BĚŽNÝ ŽIVOT A CENY

Informativní ceny ubytoven v Praze a Brně (listopad 2011)

Praha 5

95 Kč za noc a více

1 – 6lůžkové pokoje; společná kuchyňka; sociální zařízení pro 4 pokoje společně; Internet

Praha 3

100 Kč za noc a více

při ubytování delším než 2 noci

Praha 9

360 Kč za noc
jednolůžkový pokoj, méně při delším pobytu

150 Kč za noc
jedno lůžko v 6-ti lůžkovém pokoji
nad jednoměsíční pobyt 120 Kč za noc

220 Kč noc
jedno lůžko ve 2-lůžkovém pokoji

Brno

350 Kč za noc
jedno lůžko ve 2-lůžkovém pokoji, při pobytu nad 30 dnů
96 Kč

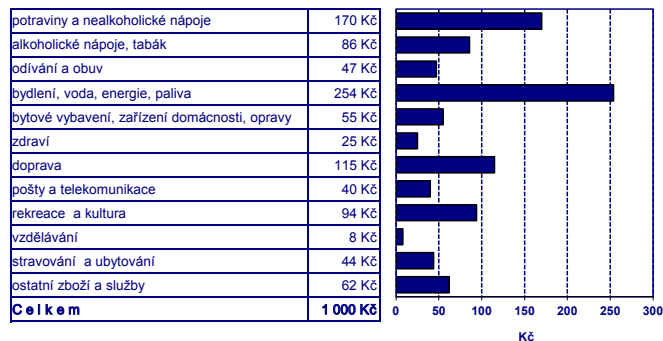
pozn.: u cen není započtena DPH10%; od roku 2012 dojde ke zvýšení DPH

Ceny základních potravin (průměrné ceny roku 2011)

23 Kč/1 kg chleba	zelenina 1 kg:
141 Kč/1 kg másla	13 Kč mrkev
122 Kč/1 kg tvrdý sýr eidam	47 Kč paprika
178 Kč/1 kg hovězí maso zadní	13 Kč cibule
17 Kč/1 l mléka	23 Kč rajčata
24 Kč/1 kg cukru	10 Kč brambory
99 Kč/1 kg vepřová pečeně	
156 Kč/1 kg šunka vepřová	

Spotřební koš:

modelová spotřeba průměrné domácnosti v ČR (údaje roku 2011)

Doprava

Ve větších městech ČR je možné se dopravovat městskou hromadnou dopravou (MHD), která zahrnuje:
- tramvaje - autobusy - trolejbusy - metro

K přepravě v MHD je třeba platný jízdní doklad (jízdenka), který zakoupíte v automatech, v prodejnách příslušné MHD, u smluvních prodejců (novinové stánky), v dopravním prostředku (cena je navýšena)

CENY JÍZDENEK

druh jízdného	cena
<i>Praha</i>	
přestupní na 30 minut	24 Kč
přestupní na 90 minut	32 Kč
24 hodinový	110 Kč
měsíční	550 Kč

Brno
15 minut 2 zóny 18 Kč
měsíční 2 zóny 530 Kč

Ostrava
60 minut 22 Kč
30denní od 300 Kč podle zóny

Plzeň
60 minut 20 Kč
30denní 440 Kč

Vlak:

Praha – Brno (257 km, 320 Kč)
Praha – Plzeň (114 km, 150 Kč)

Autobus:

Praha – Brno (210 km, 200 Kč)
Praha – Plzeň (80 km, 100 Kč)

Internetová připojení

- možnost využít služeb internetových kaváren (ceny 45 Kč až 80 Kč za hodinu připojení)
- většina městských knihoven nabízí veřejně přístup na internet (pro neregistrované čtenáře 30 minut zdarma)

Občan EU: prokázat se dokladem totožnosti a usazenost na území České republiky nebo EU. Vyplnit a podepsat přihlášku do knihovny a zaplatit zápisné 80 Kč.

Občan jiných států mimo EU: může se stát čtenářem knihovny pouze na základě složení kauce nebo s ručitelem. Je třeba předložit doklad totožnosti a složit kauci ve výši 1 000 Kč nebo předložit doklad totožnosti a vyžádat si přítomnost ručitele, který splňuje podmínky pro zápis

za čtenáře knihovny. Vyplnit a podepsat přihlášku do knihovny a zaplatit zápisné 80 Kč (v případě zápisu s kaucí pak navíc 1 000 Kč).

DESATERO ZAMĚSTNAVATELE

Základní povinnosti zaměstnavatele při nástupu zaměstnance do práce

- Vstupní školení provést v den nástupu zaměstnance do práce, tzn. seznámit jej s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které musí při své práci dodržovat.
- Ověřit platnost dokladů o odborné způsobilosti potřebných k výkonu činnosti zaměstnance, které získal v době před nástupem do organizace.
- Zdravotní způsobilost zaměstnance pro vykonávanou činnost ověřit na základě závěru pracovnělékařské prohlídky provedené ve zdravotnickém zařízení poskytujícím závodní preventivní péči.
- Stanovit dobu zácvičku na pracovišti a odpovědnou osobu, pod jejímž vedením bude zaměstnanec pracovat v době zácvičku.
- Vést dokumentaci o provedených školeních, poskytnutých informacích a pokynech.
- Seznámit zaměstnance s místními podmínkami na pracovišti. Školení se provádí před přidělením práce, kterou bude zaměstnanec dle pracovní smlouvy vykonávat. Součástí tohoto školení je informace o rizicích možného ohrožení zdraví a života, jímž je zaměstnanec při práci vystaven a příslušná opatření zaměstnavatele

- k odstranění nebo snížení těchto rizik.
- Vybavit zaměstnance osobními ochrannými pracovními prostředky (OOPP), kterými musí být zaměstnanec chráněn v případech, kdy nelze rizika odstranit nebo dostatečně omezit technickými nebo jinými opatřeními. Zaměstnanec musí být seznámen s návodem na jejich použití.
- Seznámit zaměstnance s technologickými a pracovními postupy, které musí při své práci dodržovat.
- Seznámit zaměstnance s návody pro bezpečnou obsluhu strojů a zařízení, které bude při své práci používat.
- Ověřit znalosti zaměstnance z předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, se kterými byl seznámen.

Školení a informace musí být v jazyce, kterému zaměstnanec rozumí.

ZAMĚSTNANEC A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Uklouznutí, zakopnutí a pády jsou nejvýznamnější příčinou nehod ve všech odvětvích od těžkého průmyslu až po administrativní práce. Další rizika pro zaměstnance představují:

- nedostatečné informace, pokyny, školení, dohled a vzdělání,
- padající předměty,
- tepelné a chemické popáleniny,
- požáry a výbuchy,

- nebezpečné látky,
- udušení,
- stres.

Dobrá informovanost o právech a povinnostech zaměstnance je účinnou prevencí s cílem zabránit nebo alespoň snížit pravděpodobnost výskytu pracovního úrazu a rizik poškození zdraví.

KONTAKTY

Úřad práce, generální ředitelství

Karlovo náměstí 1359/1, 128 00 Praha 28

<http://portal.mpsv.cz/upcr>

tel.: (+420) 950 191 111

Ministerstvo vnitra

Nad Štolou 3, poštovní schránka 21, 170 34 Praha 7

<http://www.mvcr.cz/cizinci>

Vstup, pobyt atd. cizinců na území ČR

e-mail: pobyty@mvcr.cz

tel.: (+420) 974 832 421, (+420) 974 832 418

Cizinecká policie

Olšanská 2, 130 51 Praha 3

<http://www.policie.cz/clanek/informace-pro-pobyt-cizincu.aspx>

Oddělení pobytových agend

e-mail: ocppraha@mvcr.cz

tel.: (+420) 974 820 317

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

<http://portal.mpsv.cz> , <http://www.cizinci.cz>

e-mail: kontakti.centrum@mpsv.cz

tel.: (+420) 221 921 111

Obecní úřad

<http://www.statnisprava.cz>

<http://portal.gov.cz>

Neziskové organizace

<http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=183>

Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)

Čechova 23, 170 00 Praha 7

<http://www.iom.cz>, <http://www.iom.int>

tel.: (+420) 233 370 160 / (+420) 731 657 400

e-mail: prague@iom.int

Multikulturní centrum Praha

Vodičkova 36 (Palác Lucerna), 116 02 Praha 1

<http://www.mkc.cz>

e-mail: infocentrum@mkc.cz

tel.: (+420) 296 325 345

Poradna pro integraci

Senovážná 2, 110 00 Praha 1

<http://p-p-i.cz>

e-mail: paha@p-p-i.cz

tel.: (+420) 224 216 758, (+420) 224 233 034,

(+420) 603 281 269

Poradna pro občanství, občanská a lidská práva

Ječná 7, 120 00 Praha 2

e-mail: poradna@poradna-prava.cz

<http://www.poradna-prava.cz/>

tel.: (+420) 270 003 280

Charita České republiky

Vladislavova 12, 110 00 Praha 1

<http://www.charita.cz>

tel.: (+420) 296 243 330

Centrum pro integraci cizinců

Kubelíkova 55, 130 00 Praha 3 – Žižkov

<http://www.cicpraha.org>

e-mail: info@cicpraha.org

tel.: (+420) 222 360 452

Centra na podporu integrace cizinců

Lhotecká 7, 143 01 Praha 12

<http://www.integracnicentra.cz>

e-mail: jvsecky@suz.cz

Čeština pro cizince

www.cestina-pro-cizince.cz

www.check-your-czech.com

Důležitá telefonní čísla:

Hasiči	150
Záchranná služba	155
Policie ČR	158
Městská policie	156
Integrovaný záchranný systém	112
Informace o telefonních číslech v ČR	1180
Informace o telefonních číslech v cizině	1181